

Treść odpowiedzi na interpelację radnej Katarzyny Bornowskiej w sprawie działania w zakresie ochrony i promocji zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży - psychoedukacja dzieci i młodzieży

Odpowiadając na interpelację z 7 września 2022 roku w sprawie działania w zakresie ochrony i promocji zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży psychoedukacja dzieci i młodzieży uprzejmie informuję co następuje.

Sytuacja przewlekłego stresu związana m.in. z pandemią, spowodowała nasilenie lęku, bezradności, poczucia straty wśród większości z nas, a szczególnie dotknęła dzieci i młodzież. Wymaga to od uczniów, osób pracujących z młodzieżą, a także od ich rodziców i opiekunów poszukiwania zasobów do wzmacniania odporności psychicznej. Główne problemy pojawiające się w okresie okoładolescencyjnym to: nadużywanie i uzależnienie od substancji psychoaktywnych, zaburzenia afektywne (jedno- i dwubiegunowe), psychozy z kręgu schizofrenii, fobie społeczne. Wg WHO około 50% wszystkich zaburzeń zdrowia psychicznego, które prowadzą do nadużywania substancji psychoaktywnych, agresji, przemocy oraz innych zachowań antyspołecznych, zaczyna się w okresie dojrzewania. Czynnikiem, które sprzyjają zachowaniu zdrowia psychicznego są głównie te, które pozwalają na harmonijne współistnienie jednostki oraz otoczenia społecznego. Będą to m.in.: zachowanie właściwych proporcji między nauką, pracą, odpoczynkiem, zabawą i snem, znajomość zasad postępowania w stosunkach międzyludzkich, przestrzeganie zasad higieny pracy umysłowej oraz właściwa atmosfera w domu i w szkole. Przestrzeganie powyższych zasad jest bardzo istotne w profilaktyce zaburzeń psychicznych dzieci i młodzieży.

Analizując ww. problem zdrowotny, zasadnym jest podjęcie działań w zakresie edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży.

Celem działań w ramach psychoedukacji dzieci i młodzieży powinno być podniesienie umiejętności uczestników w radzeniu sobie ze znaczącymi wyzwaniami w codziennym życiu, rozwijanie umiejętności radzenia sobie z tymi wyzwaniami, identyfikacja i eksploracja uczuć związanych z problemem oraz zwiększenie odporności na stres. Działania powinny przyczynić się do podniesienia poziomu wiedzy na temat zaburzeń psychicznych, uzależnień oraz ich profilaktyki, poprawy umiejętności komunikacji, zmniejszenia stygmatyzacji i lęku wśród młodych osób.

W 2022 r. Zarząd Województwa Mazowieckiego ogłosił konkurs ofert na realizatorów zadań publicznych Województwa Mazowieckiego z zakresu edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży w 2022 r. Złożono 37 ofert na łączną kwotę 2 914 63 zł. W ramach konkursu powierzono realizację zadań 30 podmiotom, a wartość podpisanych umów wynosiła 2 389 482 zł (zadanie 1-roczone); w budżecie zaplanowana była na ten cel kwota 2 400 000 zł.

Jednocześnie informuję, że Zarząd Województwa Mazowieckiego 9 sierpnia 2022 r. uchwałą nr 1282/342/22 rozstrzygnął konkurs ofert na realizatorów „Programu polityki zdrowotnej w zakresie profilaktyki i zaburzeń depresyjnych dla dzieci i młodzieży z województwa mazowieckiego” na lata 2022-2024 (Program). Realizację Programu powierzono 9 podmiotom, a na jego realizację przeznaczono środki finansowe w łącznej kwocie 7 999 721,48 zł (w tym: 1 999 868,48 zł w 2022 r., 2 999 986,17 zł w 2023 r. oraz 2 999 866,83 zł w 2024 r.).

Realizacja świadczeń zaplanowanych w Programie rozpocznie się od października bieżącego roku. Program zakłada przeprowadzenie badania przesiewowego w kierunku wykrycia depresji,

u wszystkich uczestników, którzy spełnią określone kryteria kwalifikacji. Świadczenia udzielane będą dzieciom i młodzieży w wieku od 12 do 21 roku życia. U osób z pozytywnym wynikiem badania planuje się przeprowadzenie konsultacji ze specjalistą, sesji terapeutycznych (maksymalnie 25 sesji) oraz podsumowanie terapii. Uczestnicy, którzy uzyskają negatywny wynik w badaniu przesiewowym skierowani zostaną na edukację zdrowotną oraz konsultację u specjalisty. Dodatkowo planowane jest przeprowadzenie działań szkoleniowych dla kadry pedagogicznej z naszego województwa.

Zarząd Województwa Mazowieckiego podczas posiedzenia w dniu 20 września 2022 roku wyraził zgodę na podjęcie działań opisanych w interpelacji. Działania podejmowane w latach 2023 - 2024 będą uzupełnieniem realizowanych dotychczas projektów.

W ramach działań w zakresie psychoedukacji dzieci i młodzieży zaproponowane zostaną następujące zadania:

1. „Ochrona i promocja zdrowia psychicznego dotycząca psychoedukacji dzieci i młodzieży”.
Celem działań podjętych w ramach psychoedukacji dzieci i młodzieży jest podniesienie umiejętności uczestników w radzeniu sobie ze znaczącymi wyzwaniami w codziennym życiu, rozwijanie umiejętności radzenia sobie z tymi wyzwaniami, identyfikacja i eksploracja uczuć związanych z problemem oraz zwiększenie odporności na stres.
2. „Ochrona i promocja zdrowia psychicznego dotycząca psychoedukacji rodziców/opiekunów w zakresie rozwoju i funkcjonowania dzieci i młodzieży”.
Celem takich działań jest wspieranie więzi między rodzicami i dzieckiem, wzmocnienie poczucia kompetencji rodzicielskiej, nabycie umiejętności radzenia sobie z trudnymi sytuacjami w obszarze codziennego funkcjonowania w rodzinie. Wiodąca rola w procesie wychowania młodego człowieka przypada zawsze rodzicom. To rodzice nadają jemu kierunek, stymulują zachowania i czuwają nad przebiegiem tego procesu. Pewne typy postaw sprzyjają prawidłowemu rozwojowi osobowości, inne to utrudniają, a tym samym powodują częściową lub całkowitą tzw. deprivację młodego człowieka. Wychowanie to szereg czynników, działanie świadome i celowe, które zakłada, że rodzice chcą dla swojego dziecka jak najlepiej.
3. „Wsparcie i psychoedukacja dzieci przewlekle chorych oraz ich rodzin”.
Celem takich działań jest podniesienie jakości życia dzieci chorujących przewlekle na choroby nowotworowe, choroby neurologiczne i inne, umożliwienie rodzinie i młodemu pacjentowi rozmowy o emocjach, które dotyczą trudnej dla nich sytuacji. Ważne będzie stworzenie warunków do odreagowania żalu, smutku i innych emocji. Kontakt z rodzina chorego dziecka zazwyczaj zaczyna się od rozmowy z rodzicami. To oni są dla swoich dzieci wzorami radzenia sobie w kryzysowej sytuacji, dlatego ważne jest, aby rozumieli swoje uczucia i umieli sobie z nimi radzić.

W opinii Departamentu działania przyczyniłyby się do zmniejszenia poziomu lęku związanego z chorobą dziecka oraz domniemanymi reakcjami otoczenia – tego, że dziecko będzie odrzucone, niezrozumiane, a oni oceniani. Wsparcie udzielone choremu dziecku umożliwi odreagowanie nagromadzonych emocji, dzięki temu, że psycholog może stanowić „kontener” dla przeżyć dziecka, jakim nie potrafią czasami być rodzice doświadczający kryzysu.

W związku z Pani interpelacją Zarząd Województwa Mazowieckiego 20 września 2022 r. wyraził zgodę na zaplanowanie w budżecie Województwa Mazowieckiego na 2023 rok oraz w Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa Mazowieckiego na lata 2022-2038 środków finansowych w wysokości 4 000 000 zł (z podziałem na 2023 r.: 2 000 000 zł, 2024 r.: 2 000 000 zł).